

Egenkontroll – miljöfarlig verksamhet

Alla som bedriver miljöfarlig verksamhet ska fortlöpande planera och kontrollera sin verksamhet.

Genom sin egenkontroll ser verksamhetsutövaren till att motverka eller förebygga problem för människors hälsa eller påverkan på miljön. En väl fungerande egenkontroll ger bra förutsättningar för att fel på utrustning och felaktig hantering upptäcks innan en allvarlig skada inträffar.

Omfattningen av egenkontrollen beror på den enskilda verksamhetens art, storlek och påverkan. För anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter eller åtgärder enligt miljöbalken finns mer detaljerade krav enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Läs mer om egenkontrollprogram under Lästips!

Vem ansvarar för egenkontrollen?

Verksamhetsutövaren eller den som vidtar en åtgärd ansvarar genom sin egenkontroll att miljöbalkens och myndigheternas krav följs. Ansvaret för att egenkontrollen fungerar gäller även om inte myndigheten har ålagt detta.

Egenkontrollen innefattar den organisation, de rutiner (till exempel för drift, skötsel och underhåll), åtgärder och liknande som är förutsättning för lagefterlevnad. Är verksamheten stor, komplex eller förknippad med en stor risk för människors hälsa eller miljön, behöver egenkontrollen vara mer omfattande än om verksamheten är liten, enkel eller innebär en liten risk.

Vad ska egenkontrollen innehålla?

De flesta verksamheter genomför redan en större eller mindre egenkontroll av sin verksamhet sedan tidigare, utan att reflektera över det. I många fall saknas dock en gemensam dokumentation eller sammanställning för detta och vissa rutiner är kanske inte nedtecknade. Nedan ges ett antal förslag till vad en egenkontroll kan omfatta. Observera att egenkontrollen ska anpassas till varje enskild verksamhet och din egenkontroll kan behöva innehålla fler eller färre punkter.

En sammanställning över de bestämmelser och myndighetsbeslut som berör verksamheten bör finnas. Företaget ska ha tillgång till samtliga bestämmelser och beslut i sammanställningen.

En fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret inom miljöområdet.

Personalen ska ha tillräcklig kompetens och kunskap om verksamhetens hälso- och miljöpåverkan och hur den kan minskas.

Dokumentation som visar att egenkontrollen utförs.

Rutiner för regelbunden kontroll av utsläpp till luft, vatten, mark eller annat som kan påverka människa eller miljö.

Rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning och liknande för drift och kontroll hålls i gott skick så att påverkan på miljön minimeras.

Rutiner för att fortlöpande och systematiskt identifiera och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Rutiner vid driftstörningar och hur dessa ska hanteras.

Förteckning över de kemiska produkter och biotekniska organismer som hanteras inom verksamheten och kan innebära risker ur hälso- och miljösynpunkt. Förteckningen ska innefatta produktens namn, omfattning och användning av produkten samt produktens klassificering med avseende på hälso- och miljöfarlighet.

Miljösanktionsavgift

En tillståndspliktig verksamhet kan bli skyldig att betala en miljösanktionsavgift om man brister i sin egenkontroll.

Lästips!

Miljöbalken (SFS 1998:808) berör alla företag och är den grundläggande författningen inom miljöområdet. Den inkluderar bland annat de allmänna hänsynsreglerna (2 kapitlet) och bestämmelser om egenkontroll (26 kapitlet 19 §).

Förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll (SFS 1998:901) innehåller bestämmelser om egenkontroll. Gäller för alla tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter enligt 9 eller 11-14 kapitlet i miljöbalken.

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) definierar vad som är miljöfarlig verksamhet samt skyldigheter för dessa verksamheter. I bilaga till förordningen finns en förteckning över vilka typer av miljöfarliga verksamheter som kräver tillstånd eller anmälan.

Avfallsförordningen (SFS 2011:927) innehåller bl.a. bestämmelser om hantering av avfall, inklusive farligt avfall. I bilagan finns förteckning av avfall.

Allmänna råd om egenkontroll (NFS 2001:2) ger stöd och hjälp vid utformning av egenkontrollarbetet. De allmänna råden är inte juridiskt bindande.

”Handbok 2001:3 Egenkontroll – en fortlöpande process” innehåller grunderna för egenkontroll enligt miljöbalken. Handboken kan beställas från Naturvårdsverket, telefonnummer 08-698 10 00 och hemsida; www.naturvardsverket.se.

”Egenkontroll för C-verksamhet - Faktablad” I faktabladet beskrivs ett exempel på en metod att arbeta med egenkontroll. Syftet är att hjälpa både tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare att tolka och förstå miljöbalkens krav på egenkontroll och vad den kan användas till. Faktabladet kan beställas från Naturvårdsverket och även laddas ner gratis från deras hemsida, www.naturvardsverket.se.

Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska produkter (KIFS 2008:2) innehåller bland annat regler om förpackningars utformning, varuinformationsblad och bekämpningsmedel. I föreskriften (KIFS 2005:7) och CLP-förordningen finns regler för klassificering och märkning av kemiska produkter.

Mer information finns på Kemikalieinspektionens hemsida; www.kemi.se.

Kemikaliehandboken – en handbok i kemikaliehantering från 2006 innehåller bra information om kravnivåer och skyddsåtgärder för att kunna hantera kemikalier säkrare. Handboken kan beställas på Länsstyrelsen i Östergötlands hemsida; www.e.lst.se.

Naturvårdsverkets föreskrifter om mätningar och provtagningar i vissa verksamheter (NFS 2000:15) är viktiga att känna till och berör egenkontrollen. Föreskrifterna visar hur, var och på vilket sätt mätningar, provtagningar m.m. ska ske vid tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter.

Flera av dokumenten (pdf) liksom länkar finns även på Miljöförvaltningens hemsida!

BORÅS STAD

MILJÖFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS Miljöförvaltningen, Borås Stad, 501 80 Borås

BESÖKSADRESS Sturegatan 42

TFN 033-35 30 00 E-POST miljo@boras.se

WEBBPLATS boras.se/miljo